

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobkyně: **V. L., narozena ...**
státní příslušnice Ukrajiny
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová
zastoupena advokátem Mgr. Pavlem Čížinským
sídlem Baranova 1026/33, 130 00 Praha 3

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2018, č. j. OAM-70/LE-BE01-BE02-PS-2018, ev. č. L010673,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2018, č. j. OAM-70/LE-BE01-BE02-PS-2018, ev. č. L010673, se zrušuje.
- II. Žalovaný je povinen do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce, Mgr. Pavla Čížinského, na náhradu nákladů řízení částku 10 200 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení rozhodnutí ze dne 25. 4. 2018, č. j. OAM-70/LE-BE01-BE02-PS-2018, ev. č. L010673 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (dále jen „zákon o azylu“) o zajištění žalobkyně v zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“) do 9. 8. 2018.
2. Žalobkyně předně vylicila, že v České republice žije od roku 2004 a se svým druhem má tři děti, které jsou (stejně jako její druh) držiteli povolení k trvalému pobytu na území České

Shodu s prvopisem potvrzuje A. S.

republiky. V srpnu 2017 žalobkyně ztratila povolení k dlouhodobému pobytu a její žalobě nebyl přiznán odkladný účinek. Dne 8. 2. 2018 bylo proti ní zahájeno trestní stíhání pro týrání svých dětí, které jí byly předběžným opatřením odebrány, a následně byla předána cizinecké policii, která během několika hodin rozhodla dne 9. 2. 2018 o jejím správním vyhoštění a v té souvislosti ji nechala podepsat hned tři listiny, podle nichž se žalobkyně vzdává práva odvolání. Žalobkyně se následně obrátila na nevládní organizaci a s její pomocí se proti rozhodnutí o správním vyhoštění odvolala, odvolání však bylo dne 3. 4. 2018 Ředitelstvím služby cizinecké policie zamítnuto jako opožděné. Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně podala žalobu k Městskému soudu v Praze, který řízení o žalobě vede pod sp. zn. 13 A 48/2018. Dne 18. 4. 2018 podali proti rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně odvolání i její druh a jím zastoupené nezletilé děti jako opomenutí účastníci tohoto řízení ve smyslu § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o čemž cizinecká policie při rozhodování o zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 15. 8. 2017 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) věděla.

3. Jakmile se zástupce žalobkyně dozvěděl z rozhodnutí o zamítnutí odvolání žalobkyně proti rozhodnutí o správním vyhoštění, že policie považuje rozhodnutí o správním vyhoštění za pravomocné s tím, že lhůta k opuštění území České republiky již uplynula, dostavil se se žalobkyní dne 19. 4. 2018 na policii. Tam byla žalobkyně bez přítomnosti svého zástupce vyslechnuta a teprve následně byl zástupce vyrozuměn o tom, že bude zajištěna podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Proto se její zástupce kolem 16:00 hodin dostavil na pracoviště odboru cizinecké policie v Praze 4 (Kaplanova 2055), oznámil příslušnému pracovníkovi (Mgr. J. Š.), že druh žalobkyně je připraven za ni složit kauci dle § 123c zákona o pobytu cizinců, a dojednal s ním, že částka 100 000 Kč je dostatečná. Policista požadoval předložení potvrzení druhu žalobkyně, že je připraven částku složit, spolu s dokladem o tom, že takovou částkou disponuje, odmítl přitom předložení hotovosti. Zástupce následně odešel sepsat s druhem žalobkyně čestné prohlášení, s nímž se druh dostavil na odbor cizinecké policie v 19:00 hodin (dle úředního záznamu v 19:20), tam se však dozvěděl, že žalobkyně již byla v 19:00 hodin zajištěna. Žalobkyně však byla reálně odvezena do ZZC Bělá-Jezová až po půlnoci. Rozhodnutí ze dne 19. 4. 2018 o zajištění žalobkyně podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců přitom okolnosti jednání o složení kauce líčí v řadě bodů nepravdivě. Následně proto žalobkyně dne 20. 4. 2018 požádala v ZZC o mezinárodní ochranu, na což žalovaný reagoval dne 25. 4. 2018 vydáním napadeného rozhodnutí, aniž předtím žalobkyni vyslechl a dal jí možnost se vyjádřit.
4. Žalobkyně v první řadě konstatuje, že předpokladem aplikace ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je to, že žalobkyni hrozí výkon správního vyhoštění po právu, resp. že je rozhodnutí o správním vyhoštění v právní moci. Názor žalovaného, že je správní vyhoštění žalobkyně v právní moci však podle ní vyvrací skutečnost, že její rodinní příslušníci podali ve lhůtě podle § 84 odst. 1, resp. § 83 odst. 2 správního řádu proti rozhodnutí o správním vyhoštění odvolání, o němž dosud nebylo rozhodnuto, a že i žalobkyně sama podala odvolání a rozhodnutí o jeho zamítnutí napadla žalobou. Žalovaný si podle ní byl povinen před vydáním rozhodnutí o jejím zajištění posoudit jako předběžnou otázku skutečnost, zda podané odvolání jejích rodinných příslušníků, resp. zda podání žaloby ve věci správního vyhoštění má odkladný účinek. K odkazu žalovaného na to, že při výslechu na policii dne 9. 2. 2018 měla uvést, že nepožaduje, aby její rodinní

příslušníci byli účastníkem řízení, žalobkyně odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 10. 2016, č. j. 32 A 102/2014-37, z nějž plyne, že o účastenství svých rodinných příslušníků vyhošťovaný cizinec sám rozhodovat nemůže, naopak je to správní orgán, kdo je povinen okruh účastníků řízení z moci úřední prověřovat. Představa žalovaného, že účastenství osob podle § 27 odst. 2 správního řádu je v dispozici hlavního účastníka řízení je podle žalobkyně nesmyslná, neboť tito účastníci mohou mít i jiné zájmy než hlavní účastník. Kromě toho se žalobkyně dovolává ustanovení § 28 odst. 1 správního řádu, podle nějž musí být v pochybnostech považován za účastníka i ten, kdo to o sobě tvrdí, dokud není prokázán opak – přitom o účastenství jejich rodinných příslušníků v řízení policie dosud nerozhodla.

5. Pokud jde o její vlastní odvolání, žalobkyně poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) představovanou rozsudky ze dne 8. 11. 2017, č. j. 5 Azs 272/2017-17, a ze dne 23. 11. 2017, č. j. 3 Azs 272/2017-197, podle níž pouhé písemné prohlášení cizince, že se vzdává práva na odvolání, nepostačuje k závěru, že je tento písemný projev platný; je třeba zkoumat skutečnou vůli odvolatele a v té souvislosti i podmínky, za nichž se práva na odvolání vzdal, mj. zda správní orgán předložením předtištěného vzdání se práva na odvolání nevybočil z mantinelů poučovací povinnosti striktně vymezené v § 68 odst. 5 správního řádu. Žalobkyně považuje za vysoce pochybnou a extrémně rizikovou z hlediska práv odvolatele již samotnou praxi policie, která zajištěnému cizinci bez právního zastoupení nabízí možnost vzdát se práva na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění, a dodává, že ona navíc byla v době svého dlouhého zajištění v extrémně špatném psychickém stavu, což dosvědčuje i fakt, že do protokolu uváděla vzájemně se vylučující skutečnosti o svých plánech na vycestování s dětmi (jednou na Ukrajinu, podruhé za matkou do Itálie), které zjevně nebylo reálné (to by musel povolit otec dětí, který nebyl vyslechnut). Žalobkyně poukazuje na to, že institut vzdání se odvolání dle § 81 odst. 2 správního řádu má využití tam, kde účastník řízení potřebuje co nejrychleji získat pravomocné rozhodnutí. Vyhošťovaný cizinec však s výjimkou dobrovolných návratů podle § 123a zákona o pobytu cizinců nemůže mít reálný zájem na tom, aby rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nabylo právní moci co nejdříve, zatímco policie tuto nabídku může využívat k nátlaku na cizince, neboť bude rozhodovat o tom, zda bude zajištěn podle § 124 zákona o pobytu cizinců a na jak dlouho, a cizinec tak tuto nabídku ze strany policie může vnímat jako podmínku toho, aby byl propuštěn na svobodu. Tento postup je navíc diskriminačně používán vůči nezastoupeným, často chudším cizincům. I žalobkyni byla takto poskytnuta asistence při vzdání se práva na odvolání, když jí byla diktována formulace „*vzdávám se práva na odvolání*“, nikoliv pouze „*nebudu se odvolávat*“, a následně ještě policie (patrně v reakci na judikaturu NSS) vyhotovila protokol o tomto právním úkonu a nechala si tuto skutečnost potvrdit duplicitně. Žalobkyně přitom byla v té době v šoku z toho, že jí předchozího dne byly odebrány děti pro podezření z týrání, přičemž byla zadržena v podnapilém stavu s 2,1 promile alkoholu v dechu. Skutečnost, že se vzdala práva na odvolání, si v každém případě žalobkyně vůbec nepamatovala.
6. V rámci druhého žalobního bodu žalobkyně namítá, že žalovaný si byl jako předběžnou otázku před vydáním napadeného rozhodnutí povinen posoudit i skutečnost, zda bylo zákonné i předcházející rozhodnutí o zajištění žalobkyně v režimu zákona o pobytu cizinců, neboť pokud by se žalobkyně neocitla v ZZC, nemohla by být naplněna hypotéza § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Přitom rozhodnutí o zajištění ze dne 19. 4. 2018 trpí taktéž vadou zmíněnou v předchozí žalobní argumentaci a navíc obsahuje jasně nepravdivé

tvrzení, že za žalobkyni nikdo nenabídl finanční záruku, ačkoliv tak její druh učinil. Policie tudíž byla povinná se vypořádat s tím, proč finanční záruku nepřijala. Nezákonnost předchozího zajištění pak má podle žalobkyně za následek i nezákonnost napadeného rozhodnutí.

7. Třetím žalobním bodem žalobkyně namítá, že napadené rozhodnutí zásadním způsobem zveličuje její zavinění a opomíjí zásadní okolnosti jejího jednání, v důsledku čehož nemůže obstát závěr o neúčinnosti zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Pokud se žalovaný dovolává jejího tvrzení, že odcestuje, pomíjí šok, v němž žalobkyně v době výsledku ještě byla, stejně jako skutečnost, že žalobkyně uváděla, že chce odjet s dětmi. Přitom i z § 92 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že před jejím vycestováním z České republiky musí být nejprve vyřešena otázka péče o její tři nezletilé děti, takže závěr policie o tom, že jejímu vyhoštění nic nebrání, byl přinejmenším předčasný. Kromě toho žalobkyně zdůrazňuje, že proti rozhodnutí o správním vyhoštění podala odvolání a domnívala se, že má odkladný účinek. Policie jí ostatně žádné ze tří prohlášení o vzdání se práva na odvolání nedala, takže její tehdejší právní zástupkyně nemohla tušit, že by odvolání odkladný účinek nemělo. Po doručení rozhodnutí zamítajícího odvolání pro opožděnost dne 17. 4. 2018 si žalobkyně hned následující den našla nové právní zastoupení a dne 19. 4. 2018 se dostavila na policii. Tvrzení o úmyslném maření správního vyhoštění tudíž žalobkyně považuje za zjevně nepřiměřené a nelze podle ní ani tvrdit, že by její jednání v minulosti vylučovalo uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu.
8. Nakonec žalobkyně napadené rozhodnutí označuje za hrubě nepřiměřené, neboť pomíjí, že v současnosti je žalobkyně účastníkem trestního řízení ve věci týrání jejích dětí a opatrovnického řízení, v němž se rozhoduje o péči o její děti, a že je tedy nezbytná její přítomnost na území České republiky, aby mohla v těchto řízeních řádně hájit svá práva a aby tato řízení mohla řádně probíhat. Výkon rozhodnutí o správním vyhoštění by zásadně zasáhl mj. do práva žalobkyně na spravedlivý proces, a proto měli policie i žalovaný spíše hledat možnost, jak výkon rozhodnutí o správním vyhoštění pozdržet např. zahájením přezkumného řízení nebo rozhodnutím o překážce vycestování podle § 120a zákona o pobytu cizinců.
9. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že s žalobou nesouhlasí, neboť má za to, že namítaných porušení se nedopustil a že z napadeného rozhodnutí je jasně seznatelné, z jakých podkladů vycházel a na základě jakých úvah dospěl k závěru, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu pouze účelově s cílem oddálit hrozící správní vyhoštění. Poukázal na to, že zjistil, že žalobkyně byla dne 19. 4. 2018 zajištěna z důvodu neoprávněného pobytu a z důvodu, že je vedena v evidenci nežádoucích osob s platností od 9. 2. 2018 do 10. 4. 2019 na základě správního vyhoštění, které se stalo vykonatelným dne 10. 4. 2018. Dále bylo zjištěno, že žalobkyně pozbyla své pobytové oprávnění a následně po uložení správního vyhoštění ignorovala svou povinnost opustit území České republiky, čímž prokázala svou neúctu k právnímu řádu České republiky. V důsledku toho žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobkyně hrozí nebezpečí, že se bude vyhýbat své povinnosti vycestovat a že bude mařit výkon správního vyhoštění. Dále bylo zjištěno, že žalobkyně je matkou tří nezletilých dětí, je však obviněna z jejich týrání a děti jsou aktuálně umístěny do ústavní výchovy. Pokud žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, žalovaný ji považuje za účelově podanou s cílem se vyhnout realizaci vyhoštění a připomíná, že sama žalobkyně v průběhu řízení o správním vyhoštění uvedla, že jí ani jejím dětem nic nebrání v návratu na Ukrajinu a v realizaci soukromého a rodinného života tam.

10. Žalovaný poukázal na rozsudky NSS ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008-48, publikován pod č. 1724/2008 Sb. NSS, a ze dne 2. 6. 2016, č. j. 7 Azs 55/2016-55, s tím, že v případě podání žádosti o mezinárodní ochranu až ve chvíli, kdy žadateli hrozí správní vyhoštění, platí vyvratitelná domněnka, že tato žádost byla účelová, přičemž toto zjištění je speciálním důvodem pro zajištění cizince na základě § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. V souvislosti s alternativami k povinnosti setrvat v ZZC žalovaný konstatuje, že v napadeném rozhodnutí uvedl, že by uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu bylo neúčinné s tím, že o tom svědčí její naprosté nerespektování právního řádu i jí uložených povinností a také její zcela účelové jednání. Žalovaný pak doplňuje, že nepovažuje za nutné využití zvláštních opatření i z důvodu, že děti žalobkyně nevyžadují péči z její strany, protože mají na území České republiky i otce, který na rozdíl od žalobkyně z jejich týrání obviněn nebyl, jsou umístěny v ústavní péči a je rozhodováno o jejich svěření do opatrovnictví. Navrhl tudíž, aby byla žaloba zamítnuta.
11. Žalobkyně v replice namítla, že vyjádření žalovaného je svým rozsahem zcela neadekvátní okolnostem případu i uplatněným žalobním bodům, na něž prakticky nijak nereaguje. Pokud žalovaný zmiňuje, že děti žalobkyně nyní její péči nepotřebují, žalobkyně zdůrazňuje, že tímto směrem její argumentace nemíří a že argumentovala pouze potřebou své účasti v opatrovnickém a trestním řízení. Vyjádření žalovaného tak podle žalobkyně pouze potvrzuje naprostou formalističnost, šablonovitost a zcela nepřiměřenou represivnost postupu žalovaného, který pokračuje v nezákonně zahájeném procesu vyhošťování žalobkyně.
12. Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
13. Soud ze správního spisu zjistil, že usnesením Policie České republiky, obvodního ředitelství policie Praha IV, služby kriminální policie a vyšetřování, 2. oddělení odboru obecné kriminality, ze dne 9. 2. 2018 bylo zahájeno trestní stíhání žalobkyně pro týrání osoby svěřené jí do péče, kterého se měla patrně v průběhu února 2018 dopustit ve společné domácnosti vedené se svými třemi nezletilými dětmi ve věku 5, 2 a ½ roku a svým druhem tím, že měla fyzicky vícekrát nepřiměřeným způsobem trestat nejstaršího syna rukou a nezjištěným předmětem tak, že mu způsobovala zranění po celém těle, zejména pak viditelné modřiny v oblasti zad a paží, jichž si povšimly pracovnice mateřské školy. Z odůvodnění tohoto usnesení vyplývá, že žalobkyně měla na starosti péči a výchovu všech tří dětí od ranních do pozdních odpoledních hodin, neboť jejich otec se nacházel téměř celý den v zaměstnání. Součástí spisu je i protokol o výsledku žalobkyně v pozici obviněné ze dne 9. 2. 2018 v době od 13:22, v němž žalobkyně obvinění označila za vykonstruované jejím přítelem, který fyzicky napadá i ji, ale ona od něj nemůže odejít, protože nemá peníze, přičemž potvrdila, že převážně byly děti v její péči, a protokol ze dne 15. 2. 2018 o výsledku jejího druha v pozici svědka, který obviňoval žalobkyni z pití alkoholu a v návaznosti na to i z nepřiměřeného křiku a užívání násilí a který taktéž potvrdil, že o děti pečuje převážně žalobkyně, a dále zmínil, že už se žalobkyni nechce žít a že by chtěl děti do své péče. Skutečnost, že žalobkyně žila s druhem a dětmi ve společné domácnosti potvrzuje i úřední záznam policie ze dne 16. 4. 2018 o provedeném šetření u sousedů v okolních bytech. V průvodním dopise ze dne 27. 4. 2018 policie žalovanému

sdělila, že na konec června 2018 má naplánováno žalobkyni seznámit s vyšetřovacím spisem a že není vyloučeno, že bude rozšířeno obvinění žalobkyně nebo bude sděleno obvinění i otci dětí.

14. Součástí správního spisu je dále rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále též „krajské ředitelství“), ze dne 9. 2. 2018, jímž bylo žalobkyni podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců uloženo správní vyhoštění, byla jí stanovena doba, po kterou jí nelze umožnit vstup na území členských států EU, v délce jednoho roku a byla jí stanovena doba k vycestování z území České republiky v délce 59 dnů s tím, že se na ni nevztahují důvody znemožňující vycestování. Jediným účastníkem řízení uvedeným v rozhodnutí byla žalobkyně (bez právního zastoupení) a na tomto rozhodnutí byla vyznačena doložka, podle níž rozhodnutí nabylo právní moci dne 9. 2. 2018 a stalo se vykonatelným dne 10. 4. 2018. V rámci jeho odůvodnění bylo konstatováno, že žalobkyně byla dne 9. 2. 2018 v 15:00 hodin kontrolována v budově Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy a v jejím cestovním pase nebylo zjištěno žádné vstupní razítko ani vízum opravňující žalobkyni k pobytu na území České republiky. Z lustrace v informačních systémech pak bylo zjištěno, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně o prodloužení dlouhodobého pobytu občana třetího státu nabylo právní moci dne 2. 8. 2017, přičemž žalobě proti tomuto rozhodnutí Městský soud v Praze v řízení sp. zn. 6 A 188/2017 nepřiznal odkladný účinek. Krajské ředitelství tak vycházelo z toho, že žalobkyně pobývá na území České republiky nelegálně od 3. 8. 2017, a proto byla zajištěna a v 17:10 hodin vyslechnuta. Během výslechu měla podle odůvodnění rozhodnutí o vyhoštění (protokol součástí správního spisu není) uvést, že do České republiky přicestovala v roce 2004 na vízum za účelem podnikání, na Ukrajinu pravidelně jezdila, v posledních 6 letech tam však nebyla. V České republice pobývala na základě dlouhodobého víza, které si pravidelně prodlužovala, avšak naposledy byla její žádost zamítnuta, ona se neúspěšně odvolala a poté podala žalobu k Městskému soudu v Praze, který jí též nevyhověl. Její právní zástupce ji ujišťoval, že zatím je vše v pořádku. Má tři malé děti s přítelem, s nímž ale nemá moc dobrý vztah, a nepožaduje, aby byli ustanoveni jako další účastníci řízení. Na Ukrajině má bratra a tetu a dva vlastní byty, v nichž může s dětmi bydlet. Nejstarší syn může chodit do školy na Ukrajině. Její matka žije v Itálii a tam se žalobkyně jednou chce s dětmi přestěhovat. Majetek v České republice nemá, jedinou její vazbu představují její děti a ty vycestují s ní, peníze na vycestování má. Není zde žádný důvod, proč by se nemohla vrátit na Ukrajinu, rozhodnutí o správním vyhoštění bude respektovat a nebude a nechce se proti němu odvolávat.

15. Krajské ředitelství v návaznosti na to zdůraznilo, že žalobkyně zmínila, že nemá s přítelem moc dobrý vztah a že má na Ukrajině dva byty, kde bude moci v případě návratu bydlet. Krajské ředitelství vyšlo z toho, že děti žalobkyně, které mají v České republice trvalý pobyt, s žalobkyní vycestují. Také odkázalo na to, že žalobkyně uvedla, že nepožaduje ustanovit za účastníky řízení jejího přítele a děti, proto nebyli mezi účastníky zahrnuti, a to i s ohledem na skutečnost, že vyhoštění není trvalého charakteru a žalobkyně se po uplynutí doby vyhoštění a získání pobytových oprávnění bude moci do země navrátit. S ohledem na sdělení žalobkyně, že vycestuje i s dětmi vyhodnotilo krajské ředitelství zásah do jejího rodinného a soukromého života jako přiměřený. V závěru rozhodnutí se uvádí, že řízení bylo vedeno v českém jazyce bez přítomnosti tlumočníka, neboť žalobkyně česky rozumí, a u jejího podpisu je rukou připsáno „*nebudu se odvolávat*“.

16. Na samostatné nedatované listině je rukou po označení žalobkyně jménem, příjmením, datem narození a přesnou adresou bytu uvedeno: „*Já, V. L. prohlašuji, že se vzdávám svého práva na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění. Činím tam na základě své svobodně vůle. Byla jsem poučena o následcích tohoto prohlášení.*“ a připojen je podpis žalobkyně. Vedle toho je ve správním spise založen i protokol o ústním podání ze dne 9. 2. 2018 20:30 hodin, v němž se uvádí, že žalobkyně v řízení žádá tlumočníka, protože nerozumí českému jazyku jak psanému, tak mluvenému, na přítomnosti právních zástupců netrvá. Následně je uvedeno, že se žalobkyně vzdává práva na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění a proti rozhodnutí o povinnosti uhradit náklady správního řízení a že si je vědoma toho, že tímto úkonem jí již nepřísluší právo podat proti rozhodnutí odvolání a že na základě pravomocného rozhodnutí bude muset opustit území s tím, že po dobu dvou let jí nebude umožněn vstup na území členských států EU. Tento protokol podepsala žalobkyně a oprávněná úřední osoba, podpis tlumočníka či jeho identifikace chybí.
17. Další listinou správního spisu je rozhodnutí krajského ředitelství ze dne 19. 4. 2018, jímž byla žalobkyně zajištěna podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců na dobu 30 dnů za účelem správního vyhoštění. Krajské ředitelství zde odkázalo na své rozhodnutí ze dne 9. 2. 2018, jímž byla žalobkyně vyhoštěna s tím, že nabylo právní moci dne 9. 2. 2018 a je vykonatelné od 10. 4. 2018. Uvedlo, že dne 19. 4. 2018 se žalobkyně dostavila v doprovodu právního zástupce na pracoviště Kaplanova 2055 a po ztotožnění bylo zjištěno, že je vedena v evidenci nežádoucích osob s platností od 9. 2. 2018 do 10. 4. 2019, takže bylo přistoupeno k jejímu zajištění. Podle odůvodnění rozhodnutí byl se žalobkyní dne 19. 4. 2018 sepsán protokol o podání vysvětlení (opět není součástí předloženého spisového materiálu), v němž měla uvést, že v návaznosti na správní vyhoštění v době platnosti výjezdního příkazu nevystořovala, protože má v České republice děti, které jsou aktuálně umístěny na základě rozhodnutí Městského soudu v Praze v Dětském centru Thomayerovy nemocnice, neboť žalobkyně je obviněna z jejich týrání. Žalobkyně uvedla, že bydlí s přítelem, číslo domu si však nepamatovala a uvedla, že nemají jménem označenu schránku ani zvonek a ani tam nemá hlášenou adresu pobytu. Její pobyt v současnosti financuje přítel, ona nepracuje, v České republice nemá majetek, na Ukrajině má byt, kde jí nic nehrozí a kam se může vrátit k rodičům. V odůvodnění rozhodnutí je dále zmíněno, že zástupce žalobkyně doložil oznámení ze dne 18. 4. 2018, jímž přítel a děti žalobkyně oznámili, že se cítí být účastníky řízení o správním vyhoštění žalobkyně a že proti rozhodnutí o vyhoštění podávají odvolání. Krajské ředitelství nicméně odkázalo na to, že toto rozhodnutí je již v právní moci a žalobkyně v řízení uvedla, že nepožaduje, aby její děti či přítel byli ustanoveni dalšími účastníky řízení. Krajské ředitelství pak zajištění žalobkyně odůvodnilo tím, že ode dne 10. 4. 2018 maří správní vyhoštění ze dne 9. 2. 2018, a to svou vinou, přičemž to, že zde má své děti, není podstatné, neboť v řízení uváděla, že odcestuje s nimi. V současné době podle něj existuje reálná obava, že žalobkyně se rozhodnutí o správním vyhoštění nepodrobí a bude jej dále mařit. Mírnější opatření vyhodnotilo jako neúčinné, neboť žalobkyně v současnosti nemá legální bytovou adresu a jí uváděná adresa pobytu je neúplná, složení kaucí není možné, neboť sama žalobkyně uvedla, že nemá finanční hotovost pro pobyt a vycestování, a žalobkyně ani neskýtá žádnou záruku, že bude dodržovat povinnost se hlásit policii v době jí stanovené. I když zástupce žalobkyně uvedl, že její přítel je schopen složit finanční záruku, o jejíž výši bude informovat telefonicky, do doby zajištění žalobkyně tak neučinil, finanční záruka nebyla složena a rovněž nebylo hodnověrně prokázáno, že by žalobkyně či jiná osoba disponovala

potřebnou hotovostí.

18. Podáním datovaným dne 20. 4. 2018 žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany před vážnou újmou, kterou by pro ni z hlediska soukromého života představovalo nucené vycestování po 14 letech života v České republice a z hlediska života rodinného pak skutečnost, že má v České republice druhá a tři nezletilé děti (z toho nejmladší v kojeneckém věku). Jednalo by se i o nevratný zásah do práv jejich nezletilých dětí. Dne 25. 4. 2018 pak žalobkyně k podané žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že o ochranu žádá pouze proto, že má v České republice děti a jejich otec jí nedá svolení k vycestování s dětmi na Ukrajinu. Žalobkyně ale nechce, aby byla oddělena od jejich dětí.
19. Následně již žalovaný vydal dne 25. 4. 2018 žalobou napadené rozhodnutí. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí především podrobně zrekapituloval odůvodnění rozhodnutí o zajištění žalobkyně ze dne 19. 4. 2018 a v návaznosti na ně konstatoval, že žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla podána až po jejím zajištění v situaci, kdy se stal reálným výkon jí uloženého správního vyhoštění, a to ačkoliv žalobkyně pobývala v České republice již od roku 2004, a nic jí tedy nebránilo požádat o mezinárodní ochranu dříve. Z její výpovědi nevyplynulo podle žalovaného nic, co by jí nebylo známo již před jejím zajištěním nebo co by jí bránilo v podání žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobkyně také opakovaně v průběhu řízení před krajským ředitelstvím prohlásila, že jí nic nebrání v návratu na Ukrajinu a že tam odcestuje se svými dětmi. Z uvedeného žalovaný dovodil, že žádost žalobkyně je zjevně účelová a má pouze zabránit či pozdržet výkon správního vyhoštění, v rozporu s nímž žalobkyně na území České republiky pobývala. Vzhledem k tomu, že zde pobývala bez jakéhokoli pobytového oprávnění a nerespektovala uloženou povinnost opustit území EU, je podle žalovaného zřejmé, že si žalobkyně neplnila své zákonné povinnosti a dokonce vědomě nerespektovala povinnosti a omezení uložená jí rozhodnutím správního orgánu. S ohledem na uvedené tak podle žalovaného nelze předpokládat, že by žalobkyně své jednání změnila a respektovala by zvláštní opatření uložená podle § 47 zákona o azylu. O neúčinnosti takového opatření podle žalovaného svědčí nejen její vědomé nerespektování správního řádu a jí uložených povinností včetně uloženého správního vyhoštění, ale také její účelové jednání spočívající v podání žádosti o mezinárodní ochranu po jejím zajištění. Žalovaný též dospěl k závěru, že žalobkyně není zranitelnou osobou, neboť je dospělou a zcela zdravou ženou, která není podrobena jakémukoli násilí či obdobnému jednání. V závěru pak žalovaný odůvodnil délku doby zajištění žalobkyně. Napadené rozhodnutí zástupce žalobkyně převzal dne 25. 4. 2018.
20. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v žalobou vymezeném rozsahu. Dospěl přitom k závěru, že žaloba je důvodná.
21. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání

nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

22. Podle § 46a odst. 3 zákona o azylu, jde-li o žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o jeho zajištění, pouze pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením.
23. Podle § 46a odst. 6 věty první zákona o azylu je v řízení o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany a v řízení o prodloužení doby trvání jeho zajištění vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení.
24. Podle § 68 odst. 3 správního řádu se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
25. Výkladem zajišťovacího důvodu vymezeného v ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu se zabýval NSS v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, a v návaznosti na rozbor související unijní právní úpravy a své vlastní předchozí judikatury konstatoval, že *„důvodem, který ospravedlňuje zajištění žadatele o mezinárodní ochranu je v tomto případě obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu snaží vyhnout realizaci správního vyhoštění. Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má tedy za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně.“* Současně pak dodal, že *„[j]akkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (srov. přiměřeně usnesení rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016-38, odst. 36 a 37). Zároveň je třeba nepochybně dbát na to, že zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti.“*
26. Se shora citovanými závěry se krajský soud ztotožňuje a konstatuje, že jsou pro další jeho závěry určující. Protože žalovaný dospěl k závěru, že žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu je účelová a má sloužit pouze zabránění či oddálení výkonu uloženého správního vyhoštění, musel se žalovaný zabývat také tím, zda žalobkyni skutečně vyhoštění hrozí, tj. zda v době vydání napadeného rozhodnutí zde existovalo pravomocné a (potenciálně v návaznosti na neúspěšnou žádost o mezinárodní ochranu) vykonatelné rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně, popř. též tím, zda

je jeho nucený výkon možný. Pokud by totiž žalobkyni nebylo možné reálně vyhostit, zejména pak pokud by rozhodnutí o správním vyhoštění nebylo v právní moci, bylo by její zajištění za tímto účelem zjevně svévolné a bezdůvodné.

27. Přitom právě existenci pravomocného rozhodnutí ukládajícího žalobkyni správní vyhoštění žaloba napadá především, když poukazuje na to, že rozhodnutí krajského ředitelství ze dne 9. 2. 2018 ukládající jí správní vyhoštění žalobkyně neúspěšně napadla odvoláním a následně proti němu podala žalobu, která má odkladný účinek. Kromě toho pak uvedené rozhodnutí odvoláním napadli i její druh a nezletilé děti, aniž by o jejich odvolání bylo rozhodnuto.

28. V napadeném rozhodnutí k dané otázce žalovaný neuvádí v rámci vlastní argumentace nic, pouze v rámci rekapitulace odůvodnění rozhodnutí o zajištění žalobkyně v režimu zákona o pobytu cizinců opakuje text: „*K tomuto ale správní orgán uvádí, že rozhodnutí již nabylo právní moci a stalo se vykonatelným a jmenovaná v protokolu o vyjádření účastníka správního řízení výslovně uvedla, že nepožaduje, aby její přítel ani její děti byli dalšími účastníky řízení.*“ Vzhledem k tomu, že se žalovaný k této rekapitulaci nijak nevymezuje, lze předpokládat, že se s uvedenými důvody ztotožňuje a lze je tedy považovat i za jeho vlastní odůvodnění. Toto odůvodnění je však podle soudu zčásti nesprávné a zčásti nedostatečné. Pokud žalovaný konstatuje, že rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně je již v právní moci, důvody, jak k tomuto závěru dospěl, neuvádí, resp. za jediný uvedený důvod lze považovat pouze následující konstatování o vyjádřené vůli žalobkyně, aby její druh a děti nebyli účastníkem řízení o správním vyhoštění.

29. Konkrétně soud uvádí, že pokud snad žalovaný bez dalšího vychází pouze z vyznačené doložky právní moci na rozhodnutí ze dne 9. 2. 2018, jeho postup nelze aprobovat v situaci, kdy žalobkyně v průběhu předcházejícího řízení poukazovala na to, že rozhodnutí o vyhoštění je napadeno oprávněnými prostředky. Doložka právní moci je pouhým osvědčením o právní skutečnosti, které účastníky řízení ani jiné správní orgány nezavazuje a nezavazuje je povinnosti se se skutečnostmi a tvrzeními zpochybňujícími správnost údajů v ní uvedených vypořádat. To však žalovaný učinil pouze ve vztahu k odvolání rodinných příslušníků žalobkyně, nikoliv již ve vztahu k jí podané žalobě. Protože existenci žádného jiného (pravomocného a vykonatelného) rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně, než rozhodnutí ze dne 9. 2. 2018, žalovaný nezmiňuje, musel se žalovaný danými otázkami zabývat, neboť již v rozhodnutí o zajištění žalobkyně ze dne 19. 4. 2018 na str. 3 ve druhém odstavci krajské ředitelství zmínilo, že takové odvolání bylo podáno.

30. Vzhledem k tomu, že existence pravomocného a vykonatelného rozhodnutí je pro rozhodnutí o zajištění žadatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zásadní, měl si žalovaný ověřit skutečnost, zda proti rozhodnutí o vyhoštění bylo podáno odvolání, zda a jak o něm bylo rozhodnuto a zda proti případnému rozhodnutí odvolacího orgánu nebyla podána žaloba. V tomto směru totiž žalovanému musí být známo, že podle § 170 odst. 2 věty druhé zákona o pobytu cizinců má odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění vždy odkladný účinek, a též že žaloba proti rozhodnutí o vyhoštění cizince má podle § 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí, nejde-li o vyhoštění z důvodu ohrožení bezpečnosti státu (což není případ žalobkyně). Pokud tedy žalovaný nevysvětlil, proč se domnívá, že žaloba žalobkyně proti rozhodnutí Ředitelství cizinecké policie ze dne

17. 4. 2018 podaná dne 23. 4. 2018 (tj. ještě před vydáním napadeného rozhodnutí) u Městského soudu v Praze (vedena pod sp. zn. 13 A 48/2018) nemůže mít vliv na vykonatelnost rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

31. Pokud v tomto směru eventuálně žalovaný ani neověřil, zda proti rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně bylo z její strany podáno odvolání a následně případná žaloba lustrací v příslušných evidencích (zejm. v Cizineckém informačním systému) a operativním dotazem u věcně a místně příslušného soudu, a proto se o tom ani nedozvěděl (čemuž odpovídá i obsah elektronicky zaslaných dokumentů v příloze vyjádření žalované, které jím byly označeny za správní spis a které neobsahují žádné výpisy z lustrace v evidencích), bylo by namíste učinit závěr, že skutkový stav, z něž napadené rozhodnutí vychází, nemá oporu ve správním spise, resp. vyžaduje zásadní doplnění ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Již s ohledem na uvedené proto soud musel napadené rozhodnutí zrušit i bez nutnosti nařídit ve věci jednání, jež žalobkyně požadovala.

32. V dané situaci by tak nebylo nutné blíže rozebírat otázku, zda odvolání žalobkyně proti správnímu vyhoštění a následná žaloba skutečně měla odkladný účinek. Lze však podotknout, že žalobkyně správně v souladu s judikaturou NSS poukazuje na problematičnost vzdání se práva na odvolání v případě rozhodnutí o správním vyhoštění, nelze-li identifikovat rozumný důvod pro takový postup cizince (s výjimkou žalobkyní popisovaného nelegitimního přímého či nepřímého nátlaku ze strany cizinecké policie). Stín pochybností na aplikaci tohoto procesního institutu v případě žalobkyně pak nepochybně vrhá i skutečnost uváděná v protokole o tomto úkonu, že žalobkyně měla požadovat přítomnost tlumočníka a takový tlumočník jí dle všeho nebyl k dispozici. Nelze přehlédnout ani to, že rukou psaný text vzdání se práva na odvolání ukazuje, že žalobkyně má obtíže přinejmenším při psaní v českém jazyce, neboť některé znaky zápisu odpovídají spíše zápisu v azbuce (BŮTEM), zápis téměř postrádá diakritiku apod.

33. Klíčové však je, že s ohledem na podání odvolání druhem žalobkyně a jejími nezletilými dětmi ani nemohlo rozhodnutí o jejím vyhoštění být v době vydání napadeného rozhodnutí v právní moci. Zde se soud ztotožňuje s argumentací žalobkyně, že jí žádným způsobem nepřislušelo vymezovat, koho si přeje mít jako dalšího účastníka řízení o správním vyhoštění a koho nikoliv. V tomto směru lze poukázat např. na rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 284/2015-25, v němž bylo konstatováno následující: *„Kdo je účastníkem řízení stanoví obecně § 27 správního řádu. Okruh účastníků řízení vymezí správní orgán. Pro řízení ve věci správního vyhoštění, vedeném podle § 118 a násl. zákona o pobytu cizinců, není podle § 168 tohoto zákona vyloučena aplikace části druhé a třetí správního řádu. Účastníkem tohoto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) správního řádu je cizinec, o jehož vyhoštění se vede toto řízení, není však vyloučeno, aby účastníkem řízení byly i další dotčené osoby dle § 27 odst. 2 správního řádu. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5As 95/2008-73, dospěl k závěru, že účastníkem řízení, byť vedeném na žádost podle § 122 odst. 6 písm. a) zákona o pobytu cizinců (tj. v řízení, v němž může správní orgán na žádost občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka vydat nové rozhodnutí, kterým zruší platnost rozhodnutí o správním vyhoštění), může takové postavení příslušet rodinnému příslušníku cizince, o jehož vyhoštění je vedeno řízení, neboť ten může být dotčen vyhoštěním např. svého otce. Obdobně*

proto nelze vyloučit ani účastenství manžela, druhu či dalších osob, jde-li o osoby, které splňují definici rodinného příslušníka, či osob ve vztahu obdobném ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, jsou-li takové osoby ve vztahu k cizinci, jenž má být vyhoštěn, zjištěny, popř. se postavení účastníka v konkrétním vedeném řízení dovolávají.“

34. O tom, že rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně může mít dopad do práv jejího druhu a jejich tří nezletilých dětí, nelze rozumně pochybovat, zejména jestliže z usnesení o zahájení trestního stíhání žalobkyně a z protokolů o výsledku jí a jejího druhu v trestním řízení je zjevné, že až do dne 9. 2. 2018, kdy byla zadržena, vedli život ve společné domácnosti a žalobkyně měla své děti v osobní péči. Z okolností věci představovaných obviněním žalobkyně z týrání nejstaršího syna, odebrání dětí z její péče předběžným opatřením soudu a tvrzení žalobkyně a jejího druhu o nedobrych vzájemných vztazích a úvaze o možném rozchodu sice lze dovodit, že jejich zájmy nemusí být zcela totožné, popř. mohou být v některých otázkách i protichůdné, rozhodně však nelze bezpečně dovodit, že by se jich rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně nijak nedotýkalo. Proto soud nepochybuje, že odvolání druhu žalobkyně a jejich dětí bylo přípustné a mělo za následek odložení účinků rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně ze dne 9. 2. 2018. Z vyjádření žalovaného ani z předloženého správního spisu přitom neplyne, že by o tomto odvolání bylo rozhodnuto přede dnem vydání napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí tedy nemělo být vůbec vydáno, neboť žalobkyni v době jeho vydání ještě správní vyhoštění nehrozilo, naopak s ohledem na opomenutí účastníků řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu zde panovala poměrně značná pravděpodobnost, že toto prvostupňové rozhodnutí bude zrušeno a vráceno k dalšímu řízení. Žalobní bod poukazující na odvolání podané rodinnými příslušníky žalobkyně tedy je důvodný.

35. Oproti tomu důvodný není druhý žalobní bod domáhající se přezkumu zákonnosti předcházejícího rozhodnutí o zajištění žalobkyně v režimu zákona o pobytu cizinců. Soud se v tomto případě nemusí zabývat otázkou, zda oprávněná úřední osoba krajského ředitelství *de facto* právního zástupce žalobkyně při projednávání možnosti složení finanční záruky „podvedla“, tím se vyhnula možnosti akceptace zvláštního opatření podle § 123c zákona o pobytu cizinců a následně do rozhodnutí o zajištění žalobkyně ze dne 19. 4. 2018 uvedla zčásti nepravdivé údaje. V první řadě je třeba říci, že v případě zajištění cizince v režimu zákona o azylu možnost náhrady zajištění zvláštním opatřením odpovídajícím svou povahou finanční záruce dána není (srov. § 47 zákona o azylu). Proto otázka možnosti složení kaucí druhem žalobkyně nebyla z hlediska rozhodování žalovaného relevantní. Z hlediska aplikace ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu pak byla podstatná pouze otázka, zda byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v ZZC. Z listin založených ve správním spise přitom plyne, že tomu tak bylo, což ostatně ani žalobkyně nepopírá. Připustit lze nanejvýše otázku, zda byla žalobkyně do ZZC umístěna na základě pravomocného rozhodnutí (tj. zda se nedostavila dobrovolně či zda tam nebyla umístěna bez jakéhokoliv odpovídajícího právního titulu), neboť to má význam pro posouzení toho, zda žádost o mezinárodní ochranu skutečně lze považovat za účelovou. Podrobný rozbor zákonnosti a správnosti rozhodnutí o zajištění cizince však žalovanému (a to i s ohledem na krátkou pětidenní lhůtu pro vydání napadeného rozhodnutí stanovenou § 46a odst. 4 zákona o azylu) nenáleží. Za tím účelem má zajištěný cizinec ustanovením § 172 odst. 4 a 5 zákona o pobytu cizinců garantovanu možnost soudního přezkumu takového rozhodnutí, v němž může své argumenty uplatnit.

36. Třetímu žalobnímu bodu namítajícímu zveličování dosavadního porušování právních předpisů ze strany žalobkyně a z toho plynoucí nedůvodné odmítnutí přijetí zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu jako neúčinných musí soud přisvědčit. V první řadě soud musí poukázat na to, že má za to, že žalobkyně je zranitelnou osobou, ve vztahu k níž lze přistoupit k jejímu zajištění ve smyslu § 46a odst. 3 zákona o azylu pouze jestliže porušila opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou jí zvláštním opatřením. Ustanovením § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu je totiž mezi zranitelné osoby zařazen i rodič s nezletilým dítětem. K této možnosti se přitom žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nevyjádřil. Soud si je vědom situace žalobkyně, které byly děti odebrány z její péče pro podezření z týrání nejstaršího syna. Tato skutečnost by mohla mít za následek její vyloučení z pozice zranitelné osoby ve smyslu zákona o azylu, neboť v daném případě je toto zařazení dáno především potřebami nezletilého dítěte, které by zpravidla muselo takového rodiče do ZZC doprovázet, popř. by bylo odtržením od něj v rozporu s nejlepším zájmem dítěte významně zasaženo. Podle přesvědčení soudu však k takovému závěru lze dospět teprve v situaci, kdy takové odebrání z péče má relativně trvalou povahu (rodič souhlasil s osvojením dítěte či bylo soudem vysloveno, že jeho souhlas není třeba, dítě je dobrovolně rodičem předáno do ústavní péče, dítě je pravomocně předáno do pěstounské péče či péče jiného rodinného příslušníka apod.), nikoliv však v situaci, kdy je dítě z péče rodiče odebráno pouze předběžným opatřením na časově omezenou dobu. Jinak by totiž mohl být rodič i dítě uvržen do „začarovaného kruhu“, kdy by nemožnost navrácení nezletilého dítěte do péče cizince mohla být odůvodňována zajištěním rodiče v ZZC a hrozícím vyhoštěním a oproti tomu zajištění rodiče tím, že nezletilé dítě není aktuálně v jeho péči.
37. I kdyby tomu tak ovšem nebylo a žalobkyně by nebyla procesně ve zvýhodněné pozici, nemohl žalovaný na podkladě shromážděných skutkových zjištění legitimně dospět k závěru, že zvláštní opatření by nebylo v jejím případě účinné. Soud pomíjí žalobkyní tvrzenou skutečnost, že ve vztahu k pravomocnému zamítnutí její žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu byla svým zástupcem uvedena v omyl, pokud jde o možnost pobývat na území České republiky i přes zamítnutí její žádosti o přiznání odkladného účinku její žalobě. Žalobkyně je povinna znát právní předpisy země, ve které dlouhodobě pobývá, jakkoliv to pro ni může být obtížné, a za případné vadné právní poradenství nese právní odpovědnost její tehdejší právní zástupce, aniž by se jej mohla relevantně dovolávat pro účely posouzení legálnosti jejího pobytu vůči státu. Žalobkyně ostatně ani nezmiňuje jakékoliv zvláštní skutkové okolnosti, na základě kterých by se mohla v rámci právního či skutkového omylu domnívat, že v případě zamítnutí její žádosti o odkladný účinek je zachováno její oprávnění pobývat na území České republiky při nedostatku platného pobytového titulu. Prostý nelegální pobyt v době od 3. 8. 2017 tak žalobkyni lze vyčítat, to však pro odmítnutí použití zvláštního opatření nestačí. S ohledem na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění podaná jí samotnou a zejména pak jejím druhem a nezletilými dětmi a na její žalobu ve věci správního vyhoštění však nebylo (s přihlédnutím k závěrům učiněným ve vztahu k prvnímu žalobnímu bodu) možné jí vyčítat maření správního vyhoštění a nedodržování povinností uložených správním rozhodnutím, neboť toto rozhodnutí ještě nebylo v právní moci.
38. Žalobkyni nelze zásadní měrou vyčítat ani účelové podání žádosti o mezinárodní ochranu, z něž žalovaný dovozuje zlovolnost jejího postupu vůči správním orgánům a s tím spojenou nízkou důvěryhodnost. Žalovaný zcela

pomíjí skutečnost, že žalobkyně v průběhu řízení o jejím správním vyhoštění zjevně předpokládala (dokonce to podle rekapitulace jejích výpovědí v předcházejících rozhodnutích krajského ředitelství výslovně uváděla), že území České republiky opustí se svými dětmi. V situaci, kdy teprve v den vydání rozhodnutí o správním vyhoštění (9. 2. 2018) jí byly děti předběžným opatřením soudu odebrány, nemohla její předcházející výpověď tuto skutečnost reflektovat, resp. nelze se podívat tomu, pokud žalobkyně nebyla schopna důsledky aktuálního rozhodnutí soudu schopna ihned vstřebat a pochopit. K zajištění žalobkyně a umístění do ZZC pak došlo dne 19. 4. 2018 poté, kdy se sama dobrovolně dostavila na cizineckou policii ve snaze řešit svoji pobytovou situaci. Již tato skutečnost je významnou indicií, že žalobkyně se kontaktu se správními orgány nevyhýbá a naopak má snahu svoji pobytovou situaci řešit, přičemž prodleva 69 dnů v situaci, kdy se žalobkyně musela ve své komplikované situaci zorientovat, najít právní zastoupení a řešit otázku svého správního vyhoštění, trestního stíhání a řízení o péči o její nezletilé děti (nehledě na osobní život, který se jí fakticky rozpadal) ještě není taková, aby kroky žalobkyně bylo možné *a priori* hodnotit jako nedůvěryhodné.

39. Současně se nelze podívat tomu, jestliže žalobkyně nehodlá bez dalšího opustit své tři nezletilé děti nízkého věku, které mají na území České republiky trvalý pobyt. V takové situaci je podání žádosti o mezinárodní ochranu odůvodněné tím, že vycestování žalobkyně by mělo za následek její dlouhodobé, ne-li trvalé odloučení od nezletilých dětí, tj. skutečnosti, že by její vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (nabízí se především Úmluva o právech dítěte a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), jednou z racionálních (byť ne prvořadých) možností. V situaci, kdy žalobkyně oprávněně vycházela z toho, že rozhodnutí o jejím správním vyhoštění není vykonatelné a kdy do té doby mohla doufat v jeho změnu či zrušení, pak byla po jejím zajištění prvním okamžikem, kdy mohla racionálně o mezinárodní ochranu z uvedeného důvodu požádat, až doba jejího pobytu v ZZC. Pokud žalovaný poukazuje na možnost podání žádosti již od roku 2004, zcela odhlíží od důvodů, o něž se žádost žalobkyně opírá a které nastaly teprve dne 9. 2. 2018, resp. v jejich úplnosti (zjištění, že správní orgány považují rozhodnutí o správním vyhoštění za pravomocné a že tedy snaha o zrušení tohoto rozhodnutí není schopna odloučení žalobkyně od dětí v daný okamžik předejít) až dne 19. 4. 2018.

40. Pokud jde o samotné trestní obvinění žalobkyně, zde soud poznamenává, že trestní stíhání v dané věci je zcela na počátku, a i informace vyšetřujícího orgánu při postoupení podkladů z trestního spisu naznačují, že kauza se může dále vyvíjet. I s ohledem na ústavně zaručenou zásadu presumpce neviny nelze v tuto chvíli bezpečně dovozovat, že to byla žalobkyně, kdo týral nejstaršího syna. Navíc z trestního řízení v danou chvíli nezazněly jakékoliv poznatky o tom, že by se žalobkyně shodně chovala i k jeho mladším sestrám a že by tedy bylo vyloučeno, že některé z dětí se navrátí do její péče. Existence souběžného trestního řízení i řízení ve věci péče o nezletilé děti je navíc další nepřehlédnutelnou indicií naznačující, že žalobkyně nebude motivována se skrývat, ale naopak bude řádně v řízeních s orgány veřejné moci spolupracovat, neboť je zjevné, že se snaží předejít svému trvalému oddělení od dětí. Také podání odvolání proti správnímu vyhoštění žalobkyně ze strany jejího druha a jejích dětí naznačuje, že rodinný život žalobkyně nemusí být do té míry v troskách, jak by se mohlo na první dojem jevit.

41. Konečně pokud krajské ředitelství v předchozím rozhodnutí o zajištění žalobkyně argumentovalo tím, že žalobkyně si nebyla schopna vybavit číslo domu, v němž bydlí, a tím, že žalobkyně nemá úředně hlášenou adresu pobytu, tyto skutečnosti podle soudu nemohou bránit možnosti přijetí zvláštních opatření namísto zajištění žalobkyně. Zaprvé je třeba konstatovat, že cizinci bez pobytového oprávnění, na něž nepochybně taktéž míří institut zajištění nahraditelný zvláštními opatřeními, z povahy věci nemají úředně hlášenou adresu pobytu, přesto však zákon o pobytu cizinců (potažmo pak ani zákon o azylu) v jejich případě nevylučuje možnost náhrady zajištění zvláštním opatřením. V dané souvislosti je proto třeba pouze ověřit, zda se jedná o reálnou adresu, ke které má cizinec nějaký vztah (aniž by muselo jít o písemnou nájemní smlouvu či vlastnické právo). Neschopnost žalobkyně si vybavit číslo domu pak žalovanému ani krajskému ředitelství nebránila ověření adresy, neboť tuto adresu podle obsahu správního spisu znali, protože byla uvedena v rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně ze dne 9. 2. 2018.
42. Soud tedy na rozdíl od žalovaného neshledává v případě žalobkyně přítomnost dostatečných indicií, z nichž by bylo možné důvodně dovozovat, že zvláštní opatření by její zajištění nemohla nahradit. Naopak se shoduje se žalobkyní v tom, že argumentace žalovaného a jeho nakládání se zjištěnými fakty působí účelově, šablonovitě a má zneužívající charakter. Proto i v této části je žaloba důvodná.
43. S ohledem na uvedené tedy soud napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, resp. pro nedostatečnou skutkovou zjištění (§ 76 odst. 1 písm. a) či písm. b) s. ř. s.), a též pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) zrušil. Soud však již nerozhodoval o vrácení věci žalované k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s., neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36).
44. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 10 200 Kč. Tuto částku tvoří odměna za tři úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby a repliky – § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů] a tři paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. května 2018

Mgr. Ing. Petr Šuránek v. r.
samosoudce